

Sygn. akt V U 180/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 17 grudnia 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie

SSO Regina Stępień

Sygn. akt V U 180/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 grudnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy J. B. prawo do emerytury od (...r., tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Organ rentowy obliczył ubezpieczonemu świadczenie na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dalej: „ustawa emerytalna”) na kwotę 2011,06 zł brutto.

Od powyższej decyzji wnioskodawca J. B. złożył odwołanie, w którym zarzucił, że ustalona przez organ rentowy wysokość świadczenia jest niepełna. Podniósł, że środki zgromadzone przez niego w OFE (...) nie zostały uwzględnione do wyliczenia świadczenia, a nadto, że nie uwzględniono wszystkich wypracowanych przez niego okresów składkowych. Domagał się zmiany zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc, że wysokość emerytury został ustalona zgodnie z zasadami z art. 26 ustawy emerytalnej, zaś wnioskodawca ma ustalone prawo do emerytury wcześniejszej, zgodnie z wnioskiem z dnia 4 lutego 2010r., w którym jako członek otwartego funduszu emerytalnego wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Sąd ustalił:

J. B. urodził się (...) Od 1999 r. był członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego (...)

Pierwszy wniosek o emeryturę wnioskodawca złożył dnia 4 lutego 2010r., w którym oświadczył, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał decyzję odmowną, zmienioną wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 19 maja 2010r., sygn. akt VU 253/10. Wykonując wyrok, organ rentowy decyzją z dnia 6 lipca 2010 r. przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 7 marca 2010r., tj. od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy, w wysokości ustalonej w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, organ rentowy uwzględnił 38 lat, 9 miesięcy i 7 dni okresów składkowych (465 miesięcy) oraz 6 miesięcy i 18 dni okresów nieskładkowych (6 miesięcy). Na potrzeby wyliczenia emerytury z art. 26 ustawy emerytalnej kwotę składek na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji ustalono na 71047,94 zł., kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – na 402566,38 zł, średnie dalsze trwanie życia – 247,30 m-cy. Wyliczona kwota emerytury wyniosła brutto 1933,55 zł, stanowiąc 70 % emerytury z art. 53 w.w. ustawy oraz 30% emerytury obliczonej z art. 26 w.w. ustawy. Organ rentowy kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego przyjął w oparciu o decyzję z dnia 6 lipca 2010 r., w której ustalono jego wysokość na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 160.194,32 zł, przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze 392 miesięcy.

W związku z kontynuowaniem zatrudnienia dokonano przeliczenia emerytury wnioskodawcy decyzją z dnia 20 marca 2015r., zgodnie z którą osiągnięty dochód nie powodował zawieszenia ani zmniejszenia świadczenia.

Wskutek ponownego ustalenia kapitału początkowego decyzją z dnia 17 kwietnia 2015r. na kwotę 144.381,38 zł, przy korekcie wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych ustalonych łącznie na 28 lat, 2 miesiące i 9 dni, przeliczono wnioskodawcy wysokość emerytury decyzją z dnia 21 kwietnia 2015r., przyjmując wyższą kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 404079,01 zł. Emerytura wnioskodawcy, obliczona na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej wyniosła 1935,39 zł, co po waloryzacji od 1 marca 2015 r. dało kwotę 2219,43 zł brutto.

Dnia 6 listopada 2015r. wnioskodawca złożył ponowny wniosek o emeryturę. Został on rozpoznany poprzez wydanie decyzji z dnia 17 grudnia 2015r., zaskarżonej w niniejszej sprawie. Na jej mocy przyznano wnioskodawcy emeryturę od dnia (...), tj. od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość emerytury w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej obliczono na kwotę 2011,06 zł brutto, wskazując, że zostaje ona zawieszona jako mniej korzystana. Kwotę składek na koncie ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji ustalono na 95550,26 zł., kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – na 473028,26 zł, średnie dalsze trwanie życia – 211,40 m-cy. Wartość kapitału początkowego przyjęta została w oparciu o decyzję z dnia 17 kwietnia 2015 r., gdzie przeliczono jego wysokość z uwzględnieniem okresów składkowych zwiększonych o różnicę między wiekiem emerytalnym a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę w wymiarze 5 lat.

Dowód: akta emerytalne wnioskodawcy, t. I: wniosek – k. 1- 5, wyrok – k. 121 , decyzja z dn. 06.07.2010 r. – k. 135 , decyzja z dn. 20.03.2015 r. – k. 157 , decyzja z dn. 21.04.2015 r. – k. 159; tom II: wniosek – k. 1-4; decyzja z dn. 17.12.2015r. – k. 6-7;

- akta kapitałowe : decyzje z 6.07.2010r. i 17.04.2015r.

Sąd zważył:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zarzuty stawiane w odwołaniu nie były słuszne i wynikały najprawdopodobniej z niezrozumienia zasad przyznawania i obliczania wysokości świadczeń, do których prawo ma ustalone wnioskodawca.

Przede wszystkim należy przypomnieć, że jednym z koniecznych warunków przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych (tzw. „emerytura wcześniejsza”), która przysługuje wnioskodawcy od 7 marca 2010 r. było – zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej - nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Składki ubezpieczonych, będących członkami OFE, którzy zdecydowali się wystąpić o przyznanie prawa do emerytury w wieku niższym, niż nowo wprowadzony powszechny wiek emerytalny, na ich wniosek zostały przekazywane na dochody skarbu państwa, a art. 184 ust. 3 w.w. ustawy określa techniczny aspekt tego doliczenia składek. Zgodnie z tym przepisem składki na ubezpieczenie emerytalne, zaewidencjonowane na koncie takiego ubezpieczonego w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19,52/12,22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie.

Jeśli idzie zaś o wysokość emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej, to zgodnie z treścią przepisu art. 183 ust. 1 tej ustawy, emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r., z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2010, wynosi: 70% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz 30% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Jest to tak zwana emerytura mieszana, gdyż jej wysokość częściowo ustala się na starych zasadach z art. 53, a częściowo osiągnąć należy po zasady obliczania tzw. nowych emerytur z art. 26 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 53 w.w. ustawy emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
- 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

W myśl art. 15 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę. Stosownie do ust. 2a jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Z kolei ust 3 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Następnie w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty,

oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury.

Jeśli idzie o obliczenie wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, to według tego przepisu emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. W myśl art. 25 ust. 1 podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, na dzień 1 stycznia 1999r. ustala się kapitał początkowy.

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (ust. 2).

Warto też dodać, że przy ustalaniu wysokości emerytury dla osób nabywających prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym określonym w art. 184 kapitał początkowy podlega przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, o którym mowa w art. 24, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę. Do przeliczonego kapitału początkowego stosuje się przepisy art. 173 ust. 3-6. Okresy składkowe, o których mowa w ust. 1, ustala się z dokładnością do pełnego miesiąca (art. 185 ust. 1 I 2 ustawy emerytalnej).

Emerytura dla ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny, który dla mężczyzny urodzonego do dnia 31 marca 1950 r. wynosi co najmniej 65 lat i 9 miesięcy (art. 24 ust. 1b pkt 5 ustawy emerytalnej), jest obliczana jedynie na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

W kontekście powyższej regulacji, brak było podstaw do kwestionowania przez wnioskodawcę wysokości emerytury przyznanej zaskarżoną decyzją i obliczonej na podstawie art. 26 ustawy. Przede wszystkim na chwilę jej wydania nie mógł on posiadać żadnych środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, skoro w 2010 r. środki te przekazał na dochody skarbu państwa. Jednocześnie wnioskodawca nie przedstawił żadnych merytorycznych argumentów, które pozwalałyby na ustalenie, że środki przekazane z rachunku OFE nie zostały doliczone zgodnie z

zasadami z art. 184 ust. 3 ustawy emerytalnej i nie są ujmowane w kwocie składek zaewidencjonowanych na jego koncie.

Odwołanie nie dawało też podstaw do zakwestionowania wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych, jakie organ rentowy uwzględnił przy wyliczaniu wysokości emerytury powszechnej, przyznanej zaskarżoną decyzją. Przede wszystkim wymiar tych okresów jedynie pośrednio wpływa na wysokość tego świadczenia, gdyż przy obliczaniu podstawy emerytury należy uwzględnić kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego, którego wysokość zależy od wymiaru okresu ubezpieczeniowego, ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. z uwzględnieniem treści art. 185 ust. 1 ustawy emerytalnej, którego treść przytoczono wyczerpująco powyżej. Mając na uwadze, że wnioskodawca ograniczył się jedynie do ogólnego zakwestionowania prawidłowości przyjętych wymiarów okresów składkowych i nieskładkowych, nie podając twierdzeń czy dowodów wykazujących na nowe dodatkowe okresy, dotąd nie uwzględnione przez ZUS w kartach przebiegu zatrudnienia i dotąd nieudokumentowane przez niego przed organem rentowym, Sąd zbadał prawidłowość przyjętych okresów ubezpieczenia w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych, w szczególności świadectwa pracy i zaświadczenia o zatrudnieniu oraz potwierdzone okresy ubezpieczenia. Na ich podstawie Sąd nie doszukał się błędów w tym zakresie, stwierdzając, że organ rentowy uwzględnił wszystkie okresy ubezpieczenia przypadające do dnia 1 stycznia 1999 r., przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego. Dla porządku należy też wyjaśnić, że wyższe wymiary okresów składkowych i nieskładkowych, przyjętych do obliczenia emerytury wnioskodawcy przysługującej mu od 2010 r., wynikają z odmiennych zasad ustalania tego świadczenia w stosunku do zasad wyliczania wysokości kapitału początkowego. Przy wyliczaniu wysokości emerytury uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe za cały okres podlegania ubezpieczeniom społecznym, bez ograniczenia czasowego, do dnia 1 stycznia 1999 r. – jak w przypadku obliczania kapitału początkowego.

Jeśli zaś idzie o twierdzenia wnioskodawcy zgłaszane w toku postępowania, odnośnie ustalenia emerytury w wysokości niepełnej lub zaniżonej, to są zupełnie bezpodstawne, bowiem do wnioskodawcy nie znajdował zastosowania przepis art. 26b ustawy emerytalnej, który dotyczy emerytury częściowej dla osób, które nie osiągnęły powszechnego wieku emerytalnego, a nadto z materiału dowodowego zebranego w sprawie nie wynika, że wysokość emerytury została częściowo obniżona. Zawieszenie emerytury, jak wynika wprost z treści zaskarżonej decyzji, wynika jedynie z faktu, że jest ona niższa niż emerytura dotąd wypłacana, co ma umocowanie w treści art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Wobec powyższego, Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.